

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izveniš nedelje in
praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552. 6

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka
za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Hrvatskim šovinistom.

Ni velika Slovenija in ni mnogoštevil-
len slovenski narod, toda tako velik je
vendarle da more z lastno silo razvijati
svoje sile in uspešno tekmovali na kul-
turnem, gospodarskem in socialnem po-
lju z večjimi narodi.

To nepobitno dokazuje vsa zgodovina
slovenskega naroda. V boju z Nemci, Ita-
liani in Madjari in evirani od tuje držav-
ne sile so vendar Slovenci z lastno silo
zgradili svojo kulturo in položili krepke
temelje svoje gospodarske osamosvojitve.
Brez vsake tuje pomoči je postal sloven-
ski kmet gospodar na svoji zemlji in brez
vsake tuje pomoči si je priboril slovenski
kmet socialni položaj, za katerega ga bo-
sta srbski in hrvaški kmet še dolgo za-
vidala. Ne Hrvti in ne Srbi niso niti naj-
manj pomagali, da je slovenski narod
izdelal svoje narodno življenje in ne Hr-
vati in ne Srbi ga niso niti najmanj pod-
prli v njegovem delu za gospodarsko
osamosvojitve.

Sam se je boril slovenski narod in sam
je vzdržal boj, zato pa si je tudi danes
slovenski narod svest svoje veljave in za-
to računa tudi v bodoče le na lastno silo,
na svojo pridnost, poštenost in kulturno
ter civilizacijsko višino.

Le prepogosto pa doživljamo, da ne-
kateri naši slovanski bratje nočejo videti
naših pozitivnih stvari, temveč da gle-
dajo samo na našo maloštevilnost ter nas
potem ne samo pomilujejo, temveč si tudi
laste vlogo močnejšega in starejšega
brata.

Vsem tem bodi z vso odločnostjo pove-
dano, da mi Slovenci prav nobenega po-
milovanja ne rabimo, ker so naše roke
tako zelo vajene dela in ker smo v boju
za obstanek tako izkušeni, da se nam ni
treba bati za naše narodno življenje. Zla-
sti pa odklanjamo ono razžaljeno pomilo-
vanje, češ, kaj boste vi reveži, ko vas je
komaj en milijon.

Vsem tem parveniškim oholežem bodi
povedano, da smo mi tudi pri vsej svoji
maloštevilnosti znali ohraniti Ljubljano
bolj slovensko, kakor pa je hrvaški Za-
greb. In bodi jim povedano še to, da
smo kljub svoji maloštevilnosti in kljub
neverjetni težini svojega boja ohranili v
sebi več slovenske širokogrudnosti, ka-
kor pa jo je najti preko Kolpe. Nam se
zdi smešno, podvzeti kak akcijo zaradi
zagorskih kajkavcev, ker smo res Slo-
vani, dočim vidimo, kako je preko Kolpe
apetit po »Planinskih Hrvatih« vedno
živ.

V zvezi s pomilovanjem vsled naše
maloštevilnosti se skuša tudi vedno vsi-
ljevati nam hrvaško ali srbsko politiko.
Vsi ti naporji so čisto zaman, ker Sloven-
ci vidimo, da je za nas edina rešitev, da
vodimo čisto slovensko politiko. Nismo
žal še nikjer zasledili onega zanimanja
za naše težnje, da bi mogli čisto zaupati
drugim svoje usodo. Bo pač najbolje, če
na svoje interese mislimo povsem sa-
mi. Na drugi strani pa tudi nikjer še ni-
smo videli one sposobnosti, da bi smeli
zaupati vodstvo svojih interesov drugim.
Izkazalo se je prejasno, da je slovenski
sistem vendar še najboljši in da se da
samo po tem sistemu dobro vladati in
razviti narodovo blagostanje. Ta sloven-
ski sistem temelji na slovenski treznosti,
marljivosti, poštenosti, miroljubnosti in
pomankanju vseh pustolovnih misli. To
je v boju preizkušen sistem in zato od
njega ne moremo odstopiti, najmanj pa
na ljubo slabejšega.

Ne rabimo nobene nadvlade, ker se
moramo boriti sami in ker tudi sami
vzdržimo. Še manj pa moremo trpeti, da
bi nam kdo jemal to, kar je naše. In bodi
tu povedano vsem cnim preko Kolpe,

Zvezna pogodba z Grško podpisana.

Beograd, 18. avgusta. Tiskovni oddelek
ministrstva zunanjih poslov je objavilo
sinoči sledeče: Sporazum, ki je sklenjen
z Grško in podpisan 17. t. m. predstavlja
nedvomno uspeh za oba pogodbenika.
Sporazum ne prinaša nikakih velikih iz-
prememb v naših odnošajih, ki so že
preje bili prijateljski in intimni. Dokaz
za to je poslednji diplomatski korak, ki
je bil storjen v Sofiji. A sklenitev tega
sporazuma je s političnega stališča važna
manifestacija prijateljstva in potrebe za
čim tesnejše sodelovanje obeh narodov.
Res je, da so pogajanja, ne toliko zaradi
težkoč za rešitev vprašanja samega, am-
pak vsled nesporazumljenj o priliki raz-
prav med delegacijama, trajala precej
dolgo. A ker smo mi bili v principu edi-
ni, da naša vlada ne zahteva nič takega,
kar bi se smatralo v Grški za kršitev
suverenosti, in ker je bila grška vlada
s svoje strani razpoložena, da nam da vse
one tehnične koncesije, s katerimi bi se
osigural prevoz blaga iz solunske cone,
je bilo s tem najvažnejše že rešeno in ni
bilo razloga, da se ne doseže popoln spo-
razum. Navdahnjeni z iskreno željo spo-

razuma in zblizanja, sta obe vladi v teku
pogajanj našli možnost, da izenačita svoji
stališči in tako je prišlo do niza sporazu-
mov, pri čemer se je z ene strani skrbno
pazilo na to, da se ne žali občutljivost gr-
škega naroda v pogledu njegovih suve-
renih pravic, a z druge strani, da se nam
da čim najbolj osigurana zveza z Egej-
skim morjem.

S sklenitvijo konvencij se je dosegel
eboji rezultat. Istotako se je v vseh vpra-
šanjih, o katerih so se vodila pogajanja,
dosegel povoljen sporazum. Zato bo re-
šitev teh vprašanj nedvomno dobro spre-
jeta v javnem mnenju obeh držav.

Politični sporazum, ki predstavlja po-
godbo o zvezi, ustreza interesom enega in
dr drugega naroda na balkanskem poloto-
ku. Sporazum ni kopija pogodbe o zvezi
iz leta 1915, temveč predstavlja novo po-
godbo o zvezi, ki je sklenjena po načelih,
navedenih v paktu Društva narodov. Po-
membnost sporazuma je s tem samo po-
večana. Nova pogodba ni naperjena proti
nikomur, a ona nudi našemu narodu no-
vo jamstvo za mir v bodočnosti.

NINIČ O ZVEZNI POGODBI Z GRŠKO

Beograd, 18. avgusta. Minister zuna-
njih poslov dr. Ninič je sinoči pred
odhodom na Bled podal na koledvoru
to-le izjavo o pogodbi z Grško: Skleni-
tev zveze z Grško se istotako radostno
pozdravlja v naši državi kakor v sami
Grški. Pogodba je sklenjena v duhu do-
sedanje politike, da živimo s svojimi so-
sedi dobro in da ustvarimo čim boljše
medsebojne odnose. Med temi našimi
sosihi zavzema Grška vsekakor važno
mesto. Ta intimen politični sporazum je
sklenjen v duhu pakta Društva narodov.
In ako more ta intimen politični spo-
razum pripomoči k ustvaritvi nove politične

situacije na Balkanu, je to med drugim
tudi naša zasluga; ako pa ne bo mogel,
vsekakor ne bo to naša krivda. V duhu,
ki je skladen s principi Društva naro-
dov, je bil sklenjen locarnski sporazum
in istotako tudi naš sporazum z Grško.
Sam po sebi ima ta naš sporazum, ki je
zasnovan na skupnih političnih intere-
sah med našo državo in grško državo,
nedvomno veliko vrednost. Sedaj se ne
govori o drugih konvencijah, ki so skle-
njene med našo državo in Grško, njih
nedvomna vrednost se bo videla takrat,
ko bodo objavljene.

SPOZNANJE PRIHAJA, ČEPRAV POZNO.

Beograd, 18. avgusta. Nekj ugleden
član vlade, ki je gledal na celo politično
situacijo s posebnimi očmi, je izjavil, da
so imeli radikali v notranji politični bor-
bi poleg uspehov tudi precej neuspehov,
kar je zlasti razvidno iz tega, da so pri
občinskih volitvah skoro vsa mesta v
Srbiji in Črni gori dobili demokrati. To
se da razlagati na več načinov. Mesta
so ali začela zapuščati radikalno stran-
ko zaradi razdora v stranki ali pa go-
tovi mestni elementi demonstrirajo proti
prvakom v stranki bodisi zaradi korup-
cije, bodisi iz drugih razlogov. Temu zlu
je treba napraviti konec in je treba očis-
titi radikalno stranko vseh nezdruživih
elementov. Proti korupciji je treba vo-
diti najenergičnejšo borbo. Sicer pa mo-
ram konstatirati, da smo pri volitvah
imeli uspehe, ker smo dobili 75 odstot-
kov vseh občin.

V zunanji politiki ni nič povoljnega.
Sedanjí diplomatski kor ni dorasel svoji
vzvišeni nalogi in tu se mora energično
počistiti. Najbolj bolno je vprašanje na-
šega življa v južnih krajih. Težko mi je,
da moram to reči, a stvar je pač taka.

da je Prekmurje naše in da je to vpra-
šanje, od katerega zavisi vsa nadaljna
usoda slovensko-hrvaških odnošajev. Če
mislijo g. Matošič in hrvaški listi, ki so
mu na razpolago za njegovo nébratsko
propagando, da se na mnenje Slovenije
ni treba ozirati, naj mislijo. Toda zapo-
mni si naj, da je slovenski narod znal
proti neprimerno močnejšim obvarovati
svoje in da bo tudi v tem boju postavil

V zunanji politiki je treba izvršiti iz-
premembe in prekiniti z zaspanostjo di-
plomatskega aparata, ki nam mnogo
škodi.

Kar se tiče odnošajev v vladi, so ti
znosni in ima Maksimovičeva vlada v
skupščini večino. V vladi ni nesoglasja.
Nedvomno je, da se mora rešiti vpraša-
nje dr. Nikića in se bo rešilo na sestanku
Uzunovića in Radića. Uzunović bo podal
na Bledu obširno poročilo o situaciji in
bo predlagal širšo rekonstrukcijo sedanje
vlade. Pri tem je mogoče več kombinacij,
a vse so še preuranjene. Samo eno lah-
ko rečemo, da bo dr. Nikić dobil resor
ministrstva pravosodja. V radik. stranki
bo o medsebojnih odnošajih odločal Pa-
šić, ko se proti koncu tega meseca povr-
ne v Beograd. Glavni oboj bo moral re-
šiti mnogo spornih vprašanj.

NIHČE NI RAZVELJAVIL DELAV- SKIH MANDATOV.

Beograd, 18. avgusta. Beograjske »No-
vosti« so prinesle vest, da je dr. Pernar
povzročitelj razveljavljanja 5 delavskih
mandatov v Bosanskem Brodu. Dr. Per-
nar pa demantira to vest kot izmišljeno
tendenciozno.

celega moža, ki se ne bo ustrašil nobe-
nih posledic.

Dalmacija, Istra, Gradišćanska, tam je
polje, kjer se naj uveljavlja hrvaški šo-
vinizem in kjer je hrvatstvo resno ogro-
ženo. Tam je tudi boj težaven in tam je
mogoče dobiti lovorik. Ne pa v Prek-
murju, ki je in ostane slovensko in ki je
danes ključ k hrvaško-slovenskim odno-
šajem.

Vlada in HSS.

IZJAVA ŠTEFANA RADIĆA.

Zagreb, 18. avg. Hrvatski narodni za-
stopniki, člani HS kluba, so že večinoma
prispeli v Zagreb. Nekateri so bili že
sinoči v Zagrebu, med tem, ko so ostali
prišli ponoči, tako da se bo posvetova-
nje HS kluba pričelo točno danes ob 9.
dopolodne.

Glede na to sejo HS kluba in glede
na vesi, da bo Stjepan Radić odpotoval
danes na Bled skupno z Uzunovićem, da
kralju razloži situacijo, je Radić izjavil:

»Med predsednikom vlade, ki je ze-
lo jak človek, tako jak, da niti sam ne
pozna svoje moči, in menoj vlada po-
polno soglasje v pogledu notranje in zu-
nanje politike. Mi si prizadevamo po
svojih močeh, da povečamo delovno
sposobnost današnje vlade. Za nas ni
vprašanja dr. Nikića. On ni tak faktor,
ki bi se mu mogla posvečati večja paž-
nja. On je samo en incident in ljudje,
ki šarijo s tem vprašanjem, niso politiki.
Vsi me sprašujejo, kako to, da je ostal
Nikić v vladi, ko pa sta odšla iz vlade
predsednik HSS in Pavle Radić, kako to,
da je ostal Nikić. Dokler je bil Nikić član
našega kluba, takrat je bil naše vpraša-
nje, sedaj je on tretja stranka in dve
glavni stranki odločujeta o njem. Pred-
sednik vlade Uzunović ima o njem isto
mnenje ko jaz. Tendence današnje hrva-
ške politike je ta, da je treba z ozkimi in
s tesnim sodelovanjem v vladi reševati
srbohrvaški sporazum. Narodni poslanci
in ministri ne morejo biti nekaka fevdal-
na gospoda.

Govori se o nekakšnih izpremembah.
Ni govora o tem, da bi prišlo do kakih
iznenadenj. Dela se na to, da se v vladi
slabeyši nadomeste z močnejšimi. Gre za
malo stvar, izključeno pa ni, da pride v
vladi do večjih izprememb. Kar se tiče
volitev v Srbiji, je volilna politika doži-
vela polom. Minister notranjih del je pre-
koračil svojo kompetenco.

Rezultati volitev v Srbiji gredo v prid
politike sporazuma. Govorilo se je, da
radikali po porazumu z Radićem ne sme-
jo pred narod, a oni so šli med narod in
mi vidimo, da so dobro odrezali. Potem-
takem ne moremo ostati navdušeni niti
proti načinu, kako so se vršile občinske
volitve v Beogradu. Smatram, da je izid
volitev v Srbiji plebiscit za sporazum.
Pribečević, ki je proti današnji vladi spo-
razuma, je pri zadnjih volitvah v Beo-
gradu nazadoval. To je najboljše zname-
nje, da je ideja narodnega sporazuma Sr-
bov, Hrvatov in Slovencev prodrla naj-
prej v sela in potem v mesta Srbije, Juž-
ne Srbije in Črne gore. Po izidu občin-
skih volitev je naša vlada mnogo moč-
nejša (?). S tem, kar je bilo v Beogradu,
je samo obsojena metoda dela.

DANES PREVZAMEJO DEMOKRATI UPRAVO BEOGRADA.

Beograd, 18. avgusta. Danes ob 10.
dopolodne se bo izvršila svečana zapri-
sega nove občinske uprave v Beogradu.

KOMUNALNI PROGRAM DEMOKRA- TOV.

Beograd, 18. avg. Danes ob 6. popol-
odne bo imel dr. Kumanudi govor, v ka-
terem bo razložil svoj komunalni pro-
gram. Ob 7. zvečer pa bo zborovanje de-
mokratske stranke v hotelu Imperial.

Beograd, 18. avg. Odborniki demo-
kratske stranke v beograjski občini so
ustanovili sinoči svoj klub. Predsednik
kluba je Vasa Lazarević, bivši načelnik
ministrstva notranjih del, podpredsednik
inženjer Milić in tajnik inž. Adamović.

Dnevne vesti

STEDNJE.

Beograd, 18. avgusta. Sinoči sta odpotovala ministri Kralja in Pucelj v Zagreb. Obenem z njima bi naj bili odpotovali tudi ministri vojske in mornarice Dušan Trifunović. Ker pa je zamudil vlak ob 7.10, je bil takoj formiran poseben vlak, s katerim je vojni minister odpotoval na Bled.

TRGOVCI, OBRATNIKI IN INDUSTRIJCI! — V VSEH STVAREH, TIČOČIH SE VOLITEV V ZBORNICI ZA TRGOVINO, OBRT IN INDUSTRIJO, SE OBRAČAJTE NA VOLIVNO PISARNO ZDRUŽENIH STANOVSKIH KANDIDATNIH LIST TRGOVCEV, OBRATNIKOV IN INDUSTRIJCEV V KOLODVORSKI ULICI ŠT. 8.

— Pojasnilo. V proglasu »Volilnega odbora Zdrženih stanovskih kandidatnih list trgovcev, obratnikov in industrijcev« smo pomotoma navedli tudi podpis: »Franc Zan, mesarski mojster v Ljubljani«. Naproseni smo, da ta podpis popravimo v: »Ivan Zan, mesarski mojster v Ljubljani«. Toliko, da ne bo kakih eventualnih zlorab z nasprotno strani. — Volilni odbor.

— Anketa b. novem rudarskem zakonu. Ministrstvo za šume in rude namerava sklicati v Beograd koncem tega meseca strokovno anketo o načrtu novega rudarskega zakona. Delavska zbornica v Zagrebu je vsled tega sklicala službeno anketo, ki se je vršila v Varaždinu. Ankete so se udeležili delegati vseh rudarskih sindikalnih organizacij, vseh delavskih zbornic, delegati ministrstva za socialno politiko ter ministrstva za šume in rude itd. Ob tej priliki so ugotovili stališče, ki ga imajo zavzeti predstavniki delavskih zbornic in rudarjev na anketi ministrstva za šume in rude.

— Italijanske knjige za Dalmacijo. Te dni je bilo natovorjenih v Trstu na parnik »Tarranto« 30 zabojev italijanskih knjig, ki so namenjene za italijansko propagando v Dalmaciji. To je prvi kontingent, ki ga pošilja univerzitetna fašistična skupina italijanskim knjižničarjem v Dalmaciji. Knjige spremlja skupina italijanskih visokošolcev.

— Zrakoplovna podoficirska šola. Službene novice objavljajo pogoje za sprejem gojenčev v zrakoplovno podoficirsko šolo. Sprejetih bo okoli 100 gojenčev. Kandidati morajo vložiti svoje prošnje pri »Komandi Vazduhoplovni šoli« v Petrovaradinu najdalje do 15. septembra.

— Skrb za čistočo na ulicah v Splitu. Od predčerašnjim dalje je prepovedano tudi v Splitu pljuvati na ulici po tleh ter mečati od sebe papirje, ostanke jedi itd. Mesni magistrat je določil za take prestopke podobne kazni kot zagrebški.

— Izšlo je »Letno poročilo Inspektorja Dela Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev« o poslovanju inspekcije v letu 1925.

— Izpraševalni izpit iz glasbe na meščanskih solah. Reflektanti, ki so vložili prošnjo za enoletni študijski dopust na konservatoriju v Ljubljani, da po končanem letu položijo izpit iz glasbe za poučevanje na meščanskih solah, imajo sprejemni izpit v torek, dne 24. in v sredo 25. t. m. obakrat ob 8. uri dopoldne v sobi št. 14, poslopja Glasbene Matice. Priglasenci iz ljubljanske oblasti imajo sprejemni izpit v torek, dne 24., oni iz mariborske pa v sredo 25. t. m. Seboj naj prinese pisalne priprave in pa zadnje muzikantije, iz katerih so igrali. — Ravnateljstvo konservatorija.

— Kandidati ruske akademije umetnosti. Iz Leningrada poročajo, da se je prijavilo letos za 160 razpisanih mest na ruski akademiji znanosti 40 kandidatov. Prošnje bodo rešene koncem tega meseca.

— Preiskava radi poverljivosti pri zagrebški finančni delegaciji se nadaljuje s polno paro. Kontrolor Gorican je priznal, da segajo njegove manipulacije še v leto 1921. Poverljivost je torej celih pet let. Vseled tega mora kontrolirati računovodstvo zagrebške finančne delegacije vse v poštev prihajajoče knjige, kar ni mala stvar. Izkazalo se je, da je Gorican več važnih aktov uničil. Kolikor je ugotovljeno do sedaj, je oškodovana država samo v zadnjih dveh letih za 500.000 Din.

— Umor župnika Pliberška pojasnjen. Svoj čas smo poročali o umoru župnika Pliberška v Orohovci. Ko so prišli neko jutro farani v župnišče, so našli župnika v njegovi postelji umorjenega, z razklano glavo. Iz njegove sobe je izginil ves denar. V sosedni sobi pa je ležala župnikova kuharica okrvavljena v nedolgo trudu da bi našla krivce, ker se ji pa ni posrečilo tako hitro. Zjutraj dni pa je prišel iz župnikov kuharici orožniški kaplar Nikola Sušnjak ter je prišel ponovno izpraševati o tem umoru. Na spretno stavljen vprašanje je kuharica odgovarjala zelo zmedeno ter končno priznala, da sta umorila in oropala župnika v sporazumu z njo njena dva priležnika, naktar so vsi trije denar medseboj razdelili.

— Truplo medicina Pavla Šumana najdeno. Kot znano je odšel med. Pavel Šuman, sin šefa patentnega urada v Beogradu dr. Janka Šumana iz Maribora, dne 22. julija v Kamniške planine ne da bi se vrnil. Domnevalo se je, da je ponesrečil in tako je tudi bilo. Rešilne ekipecije so iskale Šumana sicer zaman, predčerašnjim pa je bilo najdeno njegovo truplo pod Mrzlo goro v smeri proti Savinjemuku sedlu. Brat Pavla Šumana se je ubil, kot znano, pred par meseci pri Novem Sadu o priliki letalske nesreče.

— Otroci na prodaj. Te dni se je odigral v Debrčinu pretresljiv dogodek. Zena delavca Antona Branika je ponujala na trgu na prodaj svoje tri otroke: 14-letno in 3-letno

deklico ter 9-mesečnega sinčka. Našel se je res kupec ki je kupil 14-letno deklico za 900 tisoč kron, 3-letno deklico pa za 300.000 kron, malega 9-mesečnega fanta pa ni hotel kupiti. Za ta slučaj se je takoj zainteresirala policija, ki je ugotovila, da je mož nesrečne matere že dalj časa brez službe, vsled česar je bila žena primorana prodati svoje otroke, da ne umre cela rodbina od gladi. — Ta tragična scena se je pripetila anno domini 1926 v največjo sramoto toliko hvalisane kulture in napredka tega stoletja!

— Obsojen policaj, ki je do krvi pretepel nekega kmeta. V Novem Sadu je bil obsojen stražnik iz Temerina Mihajlo Vitez na šest mesecev zopora in 100 dinarjev globe, ker je do krvi pretepel nekega kmeta iz Čuruga.

— Strelji na osebni vlak Ogulin—Split. Na osebni vlak Ogulin—Split je oddal te dni med vožnjo v bližini postaje Lovinac neznan zlikovec več streliv iz »manlicherice«. Projektili so prebili več šip na oknih, druge škode pa k sreči niso povzročili.

— Razporeda iz političnih motivov. Kot poročajo ruski listi, je obvestila Zinovjeva soproga politboro, da se je s svojim soprogom razporedila, ker ne soglašajo z njegovo strankarsko taktiko. V dopisu, ki je povzročil v Rusiji veliko senzacijo, je navedla različna sramotna dejanja svojega bivšega soproga.

— Tuberkuloza v Budimpešti. Glasom madjarske uradne statistike, se je v Budimpešti tuberkuloza zelo razširila. Tekom zadnjih 6 mesecev je obolelo 15.000 oseb. Če primerjamo statistiko 30 največjih evropskih mest, vidimo, da oboli v Budimpešti na tuberkulozi od 100.000 oseb 291. V tem oziru prekaša Budimpešta samo še Sevilla.

— Ostre mere zoper zakonske može, ki nočejo plačati alimentov. Skupina ženskih poslancev je predložila poljskemu parlamentu ob koncu zasedanja zanimiv zakonski predlog, ki predvideva za zakonske može, ki nočejo skrbeti za svojo rodbino globe od 100 do 500 zlotih in celo zaporne kazni. Razven tega izgubi po zakonskem načrtu taka oseba rodbinske in celo volilno pravico. Posebno skrb posveča načrt otrokom. O načrtu bo sklepal parlament meseca septembra.

— Samomor ruskega emigranta v Beogradu. V soboto je izvršil samomor z britvijom ruski emigrant 50-letni Georgije J. Viljem, bivši bogat posestnik v Rusiji. Nahajal se je v bednem gmočnem položaju ter živel od težkega zasluska svoje žene.

— Potres na Angleškem. V nedeljo je iznenadil Angleško potres, ki je trajal od 8 sekund do 2 minut in ki so ga čutili v 22 grofijah. Nesreče ni bilo nobene. Pač pa je povzročil potres mnogo strahu, ker je potres na Angleškem zelo redek dogodek.

— Zakonska drama v sodni dvorani. Te dni se je imela vršiti pred sodiščem v Benelkah obravnava o tožbi na ločitev zakona 25-letnega Giacona Guiliania in 20-letne Angele de Ferucia. Ko se je pričela obravnava je potegnil besni mož nenadoma revolver ter sprožil na svoj ženo dva ostru strela. V sodni dvorani je nastala nepopisna panika. Smrtno zadeto ženo so prepeljali o bolnico, kjer je kmalu nato izdihnila. Moža so aretirali.

— Železniška katastrofa v Parizu. Na lyonskem kolodvoru je trčil te dni brzovlak z neko lokomotivo. Dve osebi sta bili ubiti, 25 težko, 15 pa lahko poškodovanih.

— Velika nesreča na Japonskem. Pariški listi poročajo o veliki nesreči, ki se je pripetila pred kratkim v Nojirimasiji na severnem Japonskem. Na obali neke reke se je vršila verska slavnost na čast mekece. Nenadoma se je odprla zemlja in pogoltnila vso veliko množico ljudi, ki je slavnosti prisostvovala. Pri tem je poginilo okoli 120 oseb, ki so izginile deloma v zemeljski razpok, deloma pa utonile v narasli reki.

— Velika nesreča na newyorškem eksprezu. Newyorški ekspresni vlak je skočil v bližini Long Islanda iz tira. Šest oseb je bilo ubitih, okrog 50 oseb pa deloma težko deloma lahko ranjenih.

— Polet Anglija - Avstralija končan. Iz Melbourne poročajo: Letalec Cobham je danes tu pristal. Prebivalstvo mu je priredilo prisrčne ovacije.

— Strel pes povzročil paniko. Kot poročajo iz Berlina, je ugriznil te dni v Eleni pri Gaeti neki stekli pes 17 oseb. Vsega mesta se je polastila panika. Ljudje so streljali na psa iz oken, pri čemur je bilo več oseb ranjenih. Po daljšem streljanju je bil pes ubit.

— Sam si je spenil nagrobni napis. Te dni sta našli dve šolski učenci na bregu reke Traun-čepico, več pisem in list, na katerem je bilo napisano, da je šel pisec vsled bede v prostovoljno smrt ter prosi, da se vkleše, če se njegovo truplo najde, na njegov nagrobni kamen napis, ki ga je spenil sam. Policija je eruirala kot dozdevnega samomorilca 20 letnega Rudolfa Freudingerja. Njegovega trupla pa niso našli, ker je Freudinger, kot se je izkazalo, čil, čvrst in zdrav ter je simuliral samomor in spenil glinljivi nagrobni napis samo zato, da bi se odtegnil trdnim ječi, ki jo ima odsedeti radi tatvine. »Samomorilec«, ki pravi, da bi rad še prav dolgo živel, je že pod ključem.

— Borba med banditi v Čikagu. Čikago veča že od davnega časa za mesto, v katerem je telesna sigurnost silno ogrožena. Vsak dan beleži ondota policijska kronika po nekoliko roparskih umorov, ki se ne izvrše samo ponoči temveč tudi pri belem dnevu. Zdnje dni pa padajo kot žrtve takih umorov razbojniki sami. Pojavili sta se namreč dve dobro organizirani tolpi razbojnikov, ki hočeta druga drugo uničiti, da ubijeta medsebojno konkurenco. Pri tem postopajo razbojniki tako radikalno, da jih je padlo doslej že okrog 70.

— Banditstvo na Kitajskem. »Times« poročajo iz Hongkonga: Na canton-samsninski železnici so ustavili te dni banditi vlak ter odvedli 200 oseb, da dobe zanje odkupnino.

— Brivski pomočnik — zdravnik za ženske bolezni. V Linzu vzbuja te dni veliko sen-

zacijo škandalozna afera, ki je doslej edina svoje vrste. Eden od najbolj priljubljenih zdravnikov, ki je imel posebno na polju lečenja ženskih bolezni veliko prakso je bil razkrinkan in aretiran kot mazač. Med. univ. dr. Julius Födisch ni študiral nikdar medicinske temveč je bivši brivski pomočnik. Lažni-doktor je izvrševal v Linzu prakso že od leta 1923 ter je imel izredno veliko pacijentinj. Te dni je bila policija zaupno obveščena, da pride neka kmetica v Linz k nekemu dr. Födischu, ki naj ji odpravi plod. Policija je brskala zaman po svojih registrih. Dr. Födischa ni mogla najti, našla je samo brivskega pomočnika Födischa. Tedaj se je podal v njegovo stanovanje detektiv. Prišel je baš med prepovedano operacijo. Ko je napovedal psevd. zdravniku aretacijo, je potegnil mož revolver. Detektiv je storil isto, vsled česar se je frizer ustrašil, povesil svoje orožje ter se pustil aretirati, ne da bi se nadalje upiral.

— Siamskemu kralju ukradli 30.000 funtov Sterlingov. Kakor poročajo iz Bangkoka, se je posrečilo nekim držnim lopovom ulomiti v prestolno dvorano siamskega kralja v palači Chakri. Odnegli so razne dragocenosti vredne okrog 30.000 funtov. Ukradeni predmeti so pripadali neki kraljevi zbirki neprecenljive vrednosti. Lopovi so odnesli dragoceno kameno, ki ga bodo skušali prodati najbrže v Amsterdamu in Bruslju. Siamski notranji minister, kraljev brat je uveljavil preiskavo. Do sedaj so aretirali šest sumljivih oseb.

— Kitchenerjeva krsta brez — Kitchenerja. Angleško ministrstvo notranjih del javlja, da je dospela v Anglijo krsta, glede katere je trdil novinar Bower, da se nahajajo v njej zemeljski ostanke bivšega angleškega vojnega ministra Kitcherja. Krsto so uradno odprli ter ugotovili, da je bila prazna.

— Dobro jih je »potegnil«. Te dni se je pripetila v Beurathu na Nemškem smešna »dogodivščina«. Zveza bivših gardistov je priredila propaganden dan, kakršne prireajo v svrhu gojitve vojaškega duha vedno od časa do časa v raznih krajih republike njeni nasprotniki. Zjutraj pred začetkom slavnosti se je predstavil najvišjim vojaškim honoracijom strumno in energično neki gospod z imponujočo polno brado, čigar prsi so bile polne redov in odlikovanj. Kaj čuda, da je vzbudil pri gardistih neomejeno zaupanje. Predstavil se je kot predsednik düsseldorfske zveze bivših gardistov, sedel k častni mizi ter pustil pozneje v družbi polkovnika mizno sebe defilirati parado. Vsi so mislili, da je kak bivši mornariški oficir ali pa kak bivši divizijski župnik. V poznari ur, v alkoholnem razpoloženju pa je prišlo na dan, da mož čigar junaska prsa je krasilo toliko redov ni nikak gardni oficir, temveč navaden portir v nekem letovišču blizu Düsseldorfa, ki je izvršil kpenikijado na podlagi neke stave. Stavo je, kot se vidi, tudi točno dobil, toda ko so prišli gardisti na to, da jih je imenitno potegnil, so ga vrgli brez pardona na ulico, kljub temu, da je učinkovala njegova oseba pri slavnosti mizi tako dekorativno. Najbolj je pa monarhiste jezilo, da se je mož pri častni mizi imenitno najedel, še bolje pa napil.

— Leopard na newyorških ulicah. Iz newyorškega zoološkega vrta je pobegnil pred kratkim leopard, ki so ga ravno pripeljali iz Singapore. Pojavil se je na več ulicah ter povzročil med občinstvom silno paniko. Vendar ga pa dosedaj še niso našli. To navdaja prebivalce Newyorka z velikanskim strahom. Vsa policija Newyorka je na nogah, da najdejo skrivališče potepuškega leoparda. Uprava zoološkega vrta je razpisala na leopardovo glavo visoko nagrado.

— Prijazen kandidat za vislice. V Parizu je imel biti obesen te dni morilec August Marcelle. Ko je prišel na vse zgodaj ponj krvnik, je Marcelle še sladko spal. Ko so ga zbudili, se je krvniku prijazno nasmehnil, se obrnil in prosil za zadnjo milost, da se mu dovoli da umre nekoliko pozneje, ko se mu bo bolj ljubilo. Sodni dvor mu je dovolil odlog do 8. ure. Ob 8. je prosil kandidat za vislice, da mu prinesejo dve buteljki šampanjca in svalčico. Tudi to se je zgodilo. Ko je Marcel vino popil, je korakal s cigareto v ustih mirno pod vešala. Predno je položil glavo pod giljotino, je izrazil svojemu zagovorniku obžalovanje, da se mu ni posrečilo, da bi bil doprinesel v interesu svoje prakse nov dokaz svoje zmožnosti. Nato je želel krvniku, da bi bil ostali del dneva zanj zabavnejši ter bi mu ne bilo treba čakati toliko časa brez dela, kot je moral čakati na njega ter se poslovil, predno je padla njegova glava, od krvnika z besedami: »Na svidenje, gospod krvnik!«

Ljubljana.

1— Umrl je v starosti 72 let nekdanji lastnik znan pekarne in sladstičarne na Starem trgu Jakob Zalaznik. Pokojnik je bil vedno vr narodnjak, blaga duša in splošno priljubljena oseba. Marsikateri slovenski dijak se ga bo hvaležno spominjal, ker je dal ubožnim dijakom cela leta brezplačno hrano. Reelni in podjetni obrtnik je bil svoječasnno navdušen lovec in prijeten družabnik. Zdnja leta je bolehal na sladkorni bolezni. Bodi mu lahka zemljica domača.

1— Zgodaj je začel. 12-letni Ervin S. je kradel po ljubljanskih trafikah cigarete. Pri tem so ga zasačili in izročili policijskemu stražniku.

Šolstvo.

Pričetek šolskega leta 1926-27 na državni realki v Ljubljani. Razredni izpiti se vrše od 28. do 31. avgusta po razporedu, ki je bil dostavljen prizadetim učencem. Prijava učencev za prvi razred dne 1. septembra od 10. do 12. ure; sprejemni izpit za prvi razred dne 2. septembra točno ob 8. uri. Vsisovanje učencev, ki prihajajo z drugih zavodov, za II. do VII. razred v sredo 1. septembra od 10. do 11. ure. Vpisovanje vseh učencev zavoda 3. septembra točno ob 8. uri. Šolska maša se vrši v nedeljo 5. septembra ob 8½ v cer-

kvi Sv. Jakoba. Redni pouk v ponedeljek, 6. septembra ob 8. uri. Podrobnosti na uradni deski v avli.

Na državni realni gimnaziji v Novem mestu se bodo vršili začetni posli šolskega leta 1926-27 po temle redu: 24. do 26. avgusta razredni izpiti; 27. do 31. avgusta privatni izpiti; 1. septembra sprejemni izpiti za I. razred in sicer od 9. ure dalje pismeni, popoldne ustni; vpisovanje za sprejemne izpite v I. razred dne 31. avgusta od 9. do 11. ure in od 1. septembra od 8. do 9. ure; dne 2. septembra od 9. do 12. ure vpisovanje repetentov v I. in vseh učencev v ostale razrede; dne 4. septembra ob 8. uri šolska maša v franciskanski cerkvi. Podrobnosti na uradni deski v gimnazijski veži.

Državna realna gimnazija v Ptuj. Šolsko leto 1926-27 se prične 1. septembra 1926. Do tedaj morajo biti opravljeni razredi in privatni izpiti, ki se bodo vršili po razporedu, nabitem na uradni deski: V četrtek 2. septembra bo vzprejemni izpit za I. razred. Oglasiti se je zanj istega dne od 8. do 9. ure, ali pa že tudi prejšnje dni ob uradnih urah in donesti spričevalo osnovne šole in rojstni list. Izpit se priče ob 9. uri in bo predpoldne pismeni, popoldne po potrebi ustni. V ostale razrede II. do VII. kakor tudi repetenti v I. razred se bodo vpisovali v petek 3. septembra od 10. do 11. ure, in sicer domači učenci-(ke) pri svojih razrednikih, od drugod došli pa pri ravnatelju. V soboto 4. septembra bo slovesna služba božja ob 8. uri zjutraj. Po službi božji se vrnejo dijaki-(nje) v gimnazijo po potrebne informacije. V ponedeljek 6. septembra se prične ob 8. uri reden šolski pouk.

Sport.

Kako so podpirali Getrudo Ederle pri preplavanju Kanala.

»Westminster Gazette« poroča, da se je pri pomorskih krogih na obeh straneh Kanala vnela ostra kontroverza o podpori, ki jo je bila deležna Ederlova v času, ko je plavala čez Kanal. Največjo podporo ji je nudil izkušeni angleški pilot, ki je spremljal Ederlovo v motorni ladji; imel je seboj kronometer, skico o postanku in nehanju plime in oseke, skico vetrov in Kanalskih tokov. Vse je bilo izračunano do sekunde natanko.

Njegova dolgoletna izkušnja je vodilo drzno mlado plavalko od francoske na angleško obal ravno o pravem času. Ederlova je gotovo dobra plavalka, toda vsak, ki pozna Kanalski tok, ve, da ji je pomagal pilot do njene uspeha. Strokovnjaki povdarjajo nadalje, da je Ederlova plavala pod varstvom parnika, dočim so drugo ladjo tako krmarili, da je odbijala od plavalke močne valove, ki so se pojavili vsled plime ali oseke.

Na ta način je lahko plavala v mirnem morju in približno tritkrat hitreje napredovala, kakor bi bilo v navadnih razmerah mogoče. S tem, da je plavala v bližini motorne ladje, jo je tok parnika potegnil seboj. Ker je morala tok v celi svoji širini prerezati, bi jo bil tok brez varstva velikega parnika zanesel veliko bolj proti Ramsgrate. Povdarjajo tudi, da bi v normalnih razmerah noben še tako močan plavač ne mogel ostati toliko časa v morju, ker je bilo tako viharo, da je bilo v kopalniščih na angleški strani celo kopanje prepovedano.

Trener Gleitzes, ki je spremljal angleško plavalko Mercedes pri njenem ponesrečenem poskusu, preplavati Kanal, je izjavil: »Angleški Kanal lahko zopet preplava ženska pod istimi pogoji, pod katerimi ga je preplavala Ederlova.«

Sedaj je jasno, kako je bilo mogoče Ederlovi porabiti za to turo samo 14 ur in 29 minut, dočim so kreпки moški plavači rabili 22 do 27 ur. Ta »uspeh« skoro gotovo ne bo priznan, kakor ni bil priznan uspeh Italijana Tiraboschia in ostali bodo še nadalje samo trije zmagovalci Kanala: Webb, Burgess in Sullivan.

Kaj vse zmore konkurenca. Na angleški Brookland-progi se je vršila 24. julija motokolesarska dirka. Najboljši angleški motociklisti so čakali na startu, da se udeležijo dirke na 200 milj. Pri tem pa opazi dirkač Handley, da pneumatika pri prvem koleusu ni povsem v redu; pi natančnejši preiskavi opazi, da mu je nekdo pneumatiko prerezal z ostrim nožem in sicer prav do zračne cevi. Pneumatiko so sicer takoj izmenjali, toda za Handleya je pomenila ta zamuda izgubo 6 rund, ker so tekmeči medtem startali brez njega. Vzlic temu se mu je posrečilo si z uprav peklenskimi tempom priboriti 2. mesto, ker je pridobil od izgubljenih šest rund pet in dosegel povprečno hitrost 123 km na uro. Pri tem je Handley še več rekordov podrl, ki se bodo predložili v potrdilo glavnemu savezu.

Nonavađen vzrok smrti. Pred kratkim so našli truplo znanega švicarskega motociklista Matheya na povsem neopasnem kraju ter si niso mogli raztolmačiti vzroka smrti. Zdravniška obdukcija je dognala, da je Mathey požrl umetno zobovje in se zadušil.

Rekordna lista Getrude Ederle. Razum Kanalskega rekorda z 14:32 ina 20-letna Američanka še sledeče rekorde: 150 y v 1:45 — 200 m v 2:45.2 — 300 y v 3:58.4 — 400 y 5:53.2 — 440 y v 5:54.6 — 500 y v 6:45.2 — 500 m v 7:22.2 in 800 y v 13:19. Razum tega je članica zmagovite amerikanske 4 × 100 m stafete, ki je zmagala v svetovno-rekordnem času 4:58.8.

Francoski Davis-cup-team, v katerem so Lacoste, Brugnon in Cochet, se je odpeljal v Ameriko, kjer bo nastopil najprej proti Japonski. Sele po zmagi nad Japonsko pride v Ameriko tudi Borotra, da se vdeležijo finalnega boja proti Zjedinenim državam.

Gospodarstvo.

LJUBLJANSKA BORZA, ponedeljek, 16. avgusta 1926.

Vrednote: »Sešir«, tovarna klobukov d. d., Skofja Loka, den. 103, bl. 104, zaklj. 104.

BORZE.

Zagreb, 17. avgusta. Devize: Newyork, ček 56.486 — 56.766, London izplačilo 275.05 — 276.25, ček 275.037 — 276.237, Milan izplačilo 186.4 — 187.6, Berlin izplačilo 1349 — 1353, Dunaj izplačilo 799.25 — 803.25, ček 799.15 — 803.15, Praga izplačilo 167.38 — 168.38, ček isto, Curih izplačilo 1094.8 — 1098.8, ček isto.

Curih, 17. avgusta: Beograd 9.12, Newyork 517.50, London 25.1475, Pariz 14.075, Milan 16.975, raga 15.15325, Berlin 123.1875, Dunaj 73.10, Bukarešta 2.585, Sofija 3.74.

To in ono.

KAKO JE IZGLEDAL BEOGRAD ZA ČASA OBCINSKIH VOLITEV.

Neki tujec, ki je prispel na dan občinskih volitev v aeroplanom v Beograd, je vprašal svoje znanke pred kavarno »Moskvo«:

»Kako je to, da so ljudje danes tako dobro razpoloženi?« — Odgovorili so mu: »Danes je prepovedano točiti alkoholne pijače. Zato so se mnogi prav pošteno napili.«

Res je izgledalo ko da so se Beograđani na dan volitev bolj zanimali za »prepoved točenja alkoholnih pijač«, kot za volilne škrinjice. Kavarnarji so lahko popolnoma zadovoljni: na dan volitev so prodali mnogo več alkoholnih pijač kot sicer. Imeli so za goste tudi ljudi, ki se jih vidi sicer zelo redko v kavarni. Policijsko prepoved glede točenja alkoholnih pijač so smatrali Beograđani ne glede na strankarsko pripadnost kot ogroževanje njihovih pravic od strani oblasti. Vsi so soglašali v tem, da je treba iz državlanskega ponosa temveč piti.

Zato pa je izgledalo na dan volitev kot da se vrši v prestolici velika narodna slavnost, ne pa ljuta volilna borba.

Sicer pa volilna borba ni bila niti približno tako ljuta, kot se je pričakovalo.

Neštevilni avtomobili, v katerih so sedeli strankarski agitatorji, so žigali po vseh beograjskih ulicah ter posipali meščane z volilnimi letaki ali pa vozili volilce, da bi jih pridobili za svoje kandidate. Vse partije so polagale veliko važnost na agitacijo z avtomobili. Avtomobili so igrali na dan volitev vlogu tankov za časa vojne. Marsikak strankarski nasprotnik videč, kako se njegovi politični nasprotniki lepo komodno vozijo v avtomobilih, je vskočil v nasprotniški tabor.

Večini Beograđanov je padel v oči neki »čiča« z dolgo sivo brado, ki se je vozil ves dan v avtomobilih vseh strank. Ko se ga vprašali, za katero stranko bo glasoval, je ravnodušno izjavil, da sploh ne misli voliti,

ker je vsem strankam enako hvaležen, ker se je v svoji visoki starosti prvič v življenju vozil z avtomobilom kolikor je hotel.

Avtomobil v službi agitacije.

Udeležba volilcev je bila dopoldne prav slaba. Čuvarki volilnih škrinjic so morali po pol ure čakati, da je kak volilec pomolil pest v njihovo škrinjico. Obveščeni o tem so uporabljali partijski štabi, vsa sredstva, da privlečejo pristaje svojih strank na volišče. Na enem od volišč je izzval malo senzacijo neki volilec, ki so ga privledli prijatelji v avtomobilu na volišče v popolnoma pijanem stanju. Medtem ko so ga vlekli po stopnicah, so ga neprestano tresli ter mu zabijevali: »Vrzi krogič v drugo škrinjico, dobro pazi v drugo! Glej, da se ne zmotiš! Ej, bre, ali razumeš?«

Pristaši drugih strank, videč, da je pijan, so mu klicali od vseh strani: »V prvo, v šesto! V vse, samo v drugo ne! Mož jih je vse toplo gledal s svojim meglenim pogledom. Videlo se je, da ne razume ničesar, od tega, so ga začeli izpraševati: »V katero škrinjico si vrget krogič?« »Nisem štel,« je zamrmral volilec nejevoljno.

Opica kot agitacijsko sredstvo.

V svrhu agitacije so se posluževale vse stranke vseh mogočih sredstev. Plakatov, fotografij, karikature, govorov, da celo opice. Bobičevci so vodili po ulicah opico. Okrog pasu je imela nanizane železne paličice s sliko opice, ki se skuša povzpeti na fotelj, pod sliko pa je bilo napisano: »Opa, Gjoko, pogumi!«

Za opico je drvela velika množica otrok, ki so neprestano kričali: Opa, Gjoko, pogumi!

Kričali so tako, da bi bil človek skoraj oglušil. Kraval je bil tak, da je morala intervenirati policija in razporediti frkovec okrog opice Gjoke, smatrajoč to propagando kot neprijavljeno demonstracijo na ulicah prestolice. Hoteli so celo opico aretirati in odvesti v zapor, toda bobičevci so se temu energično uprli, rekoč: »Opice vam ne damo, vzeli smo jo od cigana za en dan v našem. Dvesto dinarjev smo dali zanjo...«

BRKE ZOPET MODERNE.

Doslej so mučile samo ženske same sebe. Svoje stariše, soproge in zaročence z vprašanji: »Ali naj se dam ostriči?« ali Bublikop, ali ne?«, sedaj pa so postavljeni tudi moški. pred enako važno vprašanje: »Ali naj si pustim rasti brke, ali ne?« Ne smejte se, temveč bodite prepričani, da gre za zelo resno stvar, čisto za jako »usodno« vprašanje.

Ne gre namreč samo za modno kaprico, temveč za nekaj višjega, in sicer zato, da nastopimo po večnih besednih protestih zoper maskulinizacijo ženske končno enkrat s pogumnim dejanjem.

Opazovali smo z grozo, kako je zlomila ženska vsako tradicijo, kako je vrgla svoje najvažnejše spolne znake, dolge lase, žensko minijo, žensko priderijo in nežnost ter se marsikaj drugega od sebe. To, o čemur so tudi najdrzejše feministke pred četrstoletjem komaj sanjale, je postalo fakt. Demokratični princip enakopravnosti se je temeljito uveljavil. Kajti ravno glede vprašanja brk moramo ugotoviti, da so nas pritisnile ženske hudo ob zid. Kakor so jaykale preje nad tirantvom, če smo jih skušali pregovoriti, da naj se ne dajo ostriči ali Bublikop, tako hočejo biti sedaj zadnja instanca glede vprašanja, če naj si pustimo rasti brke ali ne. Ženska ve, oziroma slutiti, da so brke ena od onih grdih predprav, ki jih je naklonila narava moškemu. Hvala Bogu: vsaj na tem polju nam ženska ne more in ne bo mogla nikdar slediti. Naj preivarja svojo naravo kolikor hoče, nikdar ne bo mogla komandirati: »Brke zrastite mi!« Kaj čuda, da so bile brke in brada že od nekdaj simbol moškega, dasi nimajo pravzaprav nič žajo opraviti. Povsodi, kjer je vihtel moški žezlo ali ga še vihtil, je bila brada v veliki časti, tako n. pr. v dobi patriarhata, predvsem v orijentu.

Nova moda brk izhaja seveda iz klasične dežele moške mode, iz Anglije. Propaganda, ki jo upanjajo v Angliji za brado ima, če dosedaj že drugega ne, vsaj ta uspeh, da ne vidimo v nobenem angleškem modnem katalogu niti enega moškega mannequina brez brk. To pa znači, da so postale brke, vsaj v Angliji, oficijelno moderne. Angleži, ki nočejo biti staromodni in nekorektni si mora torej pustiti nolens volens rasti brke.

In tako je prav: novo vzbudiva se moškost to spričo ženskega pohlepa po emancipaciji, ki se je tako razpasel, energično zahteva.

Malenkost, bi utegnil kdo misliti. Temu pa ni tako. V tehničnem oziru smo sicer dokaj na boljšem kot ženske: moški izpremenimo fronto mnogo lažje kot ženske, če bi se jim zdelo to potrebno, brke zrastejo mnogo hitreje kot dolgi ženski lasje. Toda premagati nam je še druge težave, takozvane impoderabilije, kot bi dejal politik. V prvi vrsti gre za odpor drugega spola. Neka znana filmska diva je dejala: »Brk ne morem videti. Brke tako strašno bodejo. Moža, ki bi mi opraskal pri poljubovanju vsak dan z brkami obraz, ne bi nikdar marala.« Torej ljubezenska slavka! Kočljiva stvar! Toda treba

bo poskusiti. Bomo videli kdo bo brez ljubezni dalje časa vzdržal!

TRIDESETLETNICA KINEMATOGRAFA.

Te dni slavijo v Parizu 30-letnico prvega kinematografa. Prva kinematografska predstava se je vršila v kletki »Boulevard-a des Capucines«. Neki znameniti knjigovodja, ki je imel svojo knjigarno v isti ulici je delal za to prestavo sam reklamo. Stal je pred knjigarno in nagovarjal mimoidoče: »Veste-li za najnovjšo senzacijo? Tam čez ulico v kletki »Grand Caffé« kažejo v temnem prostoru žive slike.« Naravno, da je vzbudil s tem pri mimoidočih veliko radovednost ter da so drli ljudje v masah v rečeni lokal, na čegar oknu je visel plakat z napisom: »Kinematograf Lumière Grand Caffé« prireja predstave, ki trajajo po eno uro in pol, in sicer zjutraj od 10. do 12., popoldne od 2. do 7. Spodaj pa je bilo napisano: Z aparatom, ki sta ga izumila August in Louis Lumière, se morejo fotografirati potomi sukcesivnih posnetkov vso gibanja, ki se odigravajo v gotovem času pred objektom, nikar se predstavljajo v naravni velikosti na beli plošči. Sedaj je dal pariški mestni magistrat na mestu, kjer se je nahajal prvi kinematograf, zgraditi marmornato ploščo z napisom: »Tukaj so se kazale dne 28. decembra 1895. potomi kinematografa prve žive slike.« — Prvi program je imel 10 točk, film pa je imel največ 70 metrov dolžine. Prvi ravnatelj tega kinematografa je bil Maurice, ki sedaj privatizira. Ko so ga te dni intervjuvali novinarji jim je povedal sledeče: »Naš prvi kino je imel prostora samo za 100 oseb. Spočetka nismo imeli denarja, zato smo ponudili hišnemu gospodarju 20 odstotkov čistega dobička. No, bil je zelo skeptičen mož in zahteval je mesto procentov za takrat veliko svoto 30 frankov najemnine na dan. Prvi dan smo dobili 33 frankov vstopnine, toda že naslednje tedne so dobivali po 2200 do 2500 frankov na dan. Igrali smo vsak dan od 2. popoldne do polnoči. Vsaka predstava je trajala 15 minut, prostori so bili vedno razprodani. Konkurence ni bilo, ker sta imela brata Lumière še vedno sama patent. Ljudstvo je prihajalo trumoma iz vseh strani, da vidi nove čudeže. Naš reportoir je obsegal 80 filmov, ki so trajali vsi skupaj 20 minut. Pozneje smo predstavljali žaloigro »Polit režiser«, ki je trajala samo 12 minut ter postala prava senzacija za Pariz. Po nekoliko mesecih smo našli za kinematografske predstave nove lokale ter ustanovili nove filijalke. Prva leta je obiskovala naša publika vsak film deset do petnajstkrat, tako ji je stvar ugajala.«

Rudyard Kipling:

Knjiga o džungli.

Ena opic je imela govor in je dejala tovariščam, da znači zajetje Mowglija nekaj novega v zgodovini Bandar-loga; Mowgli je mbo namreč pokazal, kako se pletejo palice in trstje v streho zoper dež in mraz. Mowgli je nabral nekaj ovijalk in jih začel prepletati; opice so ga skušale posnemati, toda v malo minutah so izgubile vse zanimanje, začele vleči prijateljice za rep ali pa skakati po vseh štirih sem pa tja in kašljati.

»Jedel bi rad,« je dejal Mowgli. »Tujec sem v tem delu džungle. Prinesite mi živeža ali pa dovolite, da grem na lov.«

Kakor bi trenil, je odhitelo dvajset, trideset opic, da mu prinesejo orehov in divjih melon. Spotoma pa so se steple in to jim je dalo preveč opravila, da bi se vrnile s sadeži, kar jih jim je še ostalo. Mowgli je bil razdražen, jezen in lačen. Taval je po praznem mestu, se oglašil od časa do časa z lovskim klicem tujca, ali nihče mu ni odgovoril. Bil je prepričan, da je prišel v prav slab kraj.

»Vse je res, kar je Baloo pravil o Bandar-logu,« si je mislil sam pri sebi. »Nimajo ne postave, ne lovskega klica, ne voditeljev — nič drugega kot neumne besede pa majhne, tatinske roke. Ako umrjem tukaj od glada ali me ubijejo, bom popolnoma sam kriv.«

13

Vendar moram poskusiti, da se vrnem v svojo džunglo. Baloo me bo sicer gotovo našel, ali to je vse boljše kakor da bi z Bandar-logom lovil to neumno rožnato listje.«

Čim pa je prišel do mestnega ozidja, so ga opice zvrle nazaj in ga zadrževale, da ne ve, kako srečen je bil, in so ga ščipale, da bi ga naredile hvaležnega. Slisnil je zobe in ni zinil niti besedice, pa je odšel z vrisčecimi opicami do neke ploščadi nad vodnimi štrambami iz rdečega peščenca, ki so bile napol napolnjene z deževnico. Na sredi ploščade je stala porušena pletna vila iz belega mramorja, ki je bila zgrajena za kraljice, ki so pomrle pred stoletji. Kupoli podobna streha se je že napol sesula in je zagrabil podzemeljski hodnik, po katerem so kraljice prihajale iz palače. Stene so bile iz mramorja, mrežasto prodre, okrašene s krogi in krivuljami, krasno kakor mleko belo delo, posejano z ahatom, karneolom, jaspisom in lazurem; ko je vžrel mesec, je zasijal skozi ta okna in pogrinal po treh sence, podobne črnožametastim vezeninam.

Dasi se je bil Mowgli slabo počutil in je bil zaspan, lačen, se je moral smejati, ko mu je Baudar-log pričel, po dvajset opic hkratu praviti, kako imenitne, modre in močne so, in kako neumne je od njega, da jih želi zapustiti. »Imenitne smo. Svobodne smo. Čudovite smo. Najbolj čudovito ljudstvo smo cele džungle! Vse pravimo tako in radi tega mora biti resnica,« so vpile.

»Ker pa si novinec med nami in lahko sporočiš naše govorenje džungelskemu ljudstvu, da nas bo v prihodnjost vpoštevalo, ti razodenemo vse svoje sijajne lastnosti.«

Mowgli ni ugovarjal in tako se je na ploščadi zbralo na stotine opic, da so poslušale govornice, ki so pele slavo Bandar-logu, in čim je govornica, za hip prenehala govoriti, da pride k sapi, so vse skupaj vpile: »Resnica je, vse tako trdimo.«

Mowgli je prikimal in pomežikal, odgovarjal: »Da, kadar so ga kaj vprašale; vrisč je bil tak, da se mu je kar v glavi vrtilo. »Tabagui, šakal, je bil moral ograziti vse to ljudstvo,« je dejal sam pri sebi, in sedaj so pobesnele. Gotovo je to dewanee, besnost. Ali gredo sploh kdaj spat? Ej, tamle prihaja oblak, ki gotovo zakrije mesec. Da bi bil le velik, potem bi poskusil pobegniti v temi. Ampak truden sem.«

Isti oblak sta opazila dva dobra prijatelja v napol zasutem jarku pod mestnim zidom; Bagheera in Kaa sta namreč dobro vedela, kako nevarno je opitje ljudstvo, če je v velikem številu, in se nista hotela podajati v nobeno nevarnost. Opice se ne bojujejo drugače, kakor če jih pride sto na enega, in v džungli je malo kdo, ki bi ga bila volja spustiti se v tako neenak boj.

»Jaz grem na zapadno ozidje,« je zašepetala Kaa; »odto se lažje priplazim, ker mi je nagnjeni svet v pomoč. Na moj hrbet se njihove skupine ne bodo vrgle, ampak —«

Najboljša, najcenejša
kolesa in šivalni stroj
so edino

Petelinčevi
znamke
Gritzer, Adler, Phönix

Blizu Prešernovega spomenika za vodo.
za dom, obri in industrijo. Pouk brezplačen, ugodni plačilni pogoji. Tudi na obroke. — Večletna garancija.

Josip Petelinc, Ljubljana

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
TISKARNA „MERKUR“
SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.
TELEFON ŠTEV. 332. TELEFON ŠTEV. 332.
Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

„Vinocet“ tovarna vinskega kisa,
d. z o. z., Ljubljana,
nudi
najfinejši in najokusnejši namizni kis iz vinskega kisa.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

MALI OGLASI
Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano
Din 1.—.

Na dobro
domačo hrano se sprejmejo abonenti. Stari trg št. 34/II., leva vrata št. I.

Stekleno
strešno epoko imajo stalno v zalogi Združene opelkarne d. d. v Ljubljani.

MODROCE
iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, zložljive postelje, otomane, dekorativne patentne divane in tapetneške izdelke nudi naposledje

RUDOLF RADOVAN,
tapetnik
Ljubljana, Krekov trg 7.

PREMOG - ČERIN
Wolfova 1/II. - Telef. 55.

Potnike
dobro vpeljane sprejme vinska trgovina. Ponudbe in zahteve naj se pošlje na oglasni zavod Kopitar, Ljubljana, Copova 21/III. pod »vinska trgovina«.

Iščem
malo, mirno sobico, tuji na periferiji mesta. Prosim naslovne na upravnishvo »Nar. Dnevnik«.

Krasne dekorativne
patent-divane
v plišu
vam nudi izredno pocent.

Rudolf Sever,
Ljubljana, Gosposvetska 6.
Vabim na ogled!

Širite „Nar. Dnevnik“.